

कुशमा नगरपालिकाको तेश्रो नगरपरिषद्बाट पारित आ.व. २०७३/७४ को नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट बक्तव्य :

कुशमा नगरपालिकाको तेश्रो नगरपरिषद्बाट पारित आ.व. २०७३/७४ को नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिकीकरण समारोहका प्रमुख अतिथि व्यवस्थापिका संसद सदस्य माननीय अर्जुन प्रसाद जोशीज्यू,

विशिष्ट अतिथि व्यवस्थापिका संसद सदस्य माननीय कल्पना चापागाईंज्यू,

पर्वत जिल्लामा क्रियाशिल सम्पूर्ण राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु,

श्रीमान प्रमुख जिल्ला अधिकारीज्यू,

श्रीमान स्थानीय विकास अधिकारीज्यू,

नगरस्तरीय सम्पूर्ण राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु,

महिला नगर समन्वय समितिका उपाध्यक्षज्यू,

अपाङ्ग नगर समन्वय समितिका उपाध्यक्षज्यू,

कुशमा नगरपालिकाका पदपूर्ति समितिका अध्यक्षज्यू,

विषयगत कार्यालयका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु,

सुरक्षा निकायका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु,

छिमेकी नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृतज्यूहरु,

पर्वत उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्षज्यू,

एकीकृत योजना तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरु,

राजश्व परामर्श समितिका सदस्यज्यूहरु,

पत्रकार महासंघ पर्वतका अध्यक्ष एवं पदाधिकारीज्यूहरु,

गैरसरकारी एवं सामुदायिक संघसंस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु,

नगरपालिका अन्तर्गतका साविकका गा.वि.स.का निवर्तमान अध्यक्ष एवं पदाधिकारीज्यूहरु,

कुशमा नगरस्तरीय बाल सञ्जालका अध्यक्षज्यू,
वडा नागरिक मञ्चका संयोजक एवं सदस्यज्यूहरु,
राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक एवं शैक्षिक क्षेत्रमा क्रियाशील विशिष्ट महानुभावहरु,
सञ्चारकर्मी मित्रहरु एवं सम्पूर्ण अतिथिज्यूहरु,
कर्मचारी मित्रहरु एवं

उपस्थित सम्पूर्ण नगरबासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरु ।

सर्वप्रथम मुलुकमा लोकतन्त्र, राष्ट्रहित र अग्रगामी परिवर्तनका लागि नेपाली जनताले पटक पटक गर्दै आएका सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गर्दै नेपालभूमिको उन्नति र प्रगतिका खातिर जीवन उत्सर्ग गर्ने ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धान्जलि अर्पण एवं उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु । शहिदहरुको सपना र मार्गदर्शन बमोजिम नेपाललाई उन्नतिको शिखरमा पुऱ्याउने उत्कट इच्छालाई कार्यरुपमा उतार्न सदा प्रयत्नशील रहँदै “सवैको रहर, समृद्ध कुशमा नगर” भन्ने नारालाई साकार तुल्याउन हामी सवैलाई प्रेरणा मिलोस भन्ने अपेक्षा प्रकट गर्दछु ।

साथै यस कुशमा नगरपालिकाको तेश्रो नगरपरिषद् सार्वजनिकीकरण समारोहमा उपस्थित भई यस समारोहको गरिमा बढाइदिनुहुने प्रमुख अतिथिज्यू, विशिष्ट अतिथिज्यू, अतिथिज्यूहरु, सम्पूर्ण महानुभावहरुप्रति हार्दिक स्वागत एवं सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

धवलागिरी अञ्चलको मुख्य ढोकामा अवस्थित प्राकृतिक सुन्दरताले भरीपूर्ण नेपालकै अग्लो भोलुङ्गे पुल, प्रसिद्ध गुप्तेश्वर गुफा, मोदीखोला र कालीगण्डकीको संगमस्थलमा अवस्थित समग्र जिल्लाको आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक एवं पर्यटकीय दृष्टिले महत्वपूर्ण केन्द्रको रुपमा रहेको यस कुशमा नगरपालिकाको तेश्रो नगरपरिषद मार्फत आ.व. २०७३/७४ को वार्षिक नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्तै खुसी लागेको छ ।

आदरणीय महानुभावहरु,

प्रस्तुत नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्नलिखित विषयहरुलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिएको छु ।

✓ नेपालको संविधान,

- ✓ चालु त्रिवर्षीय योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य र उद्देश्यहरु,
- ✓ संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको बजेट सिलिङ्ग र मार्गदर्शन,
- ✓ स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन र नियमका व्यवस्थाहरु,
- ✓ स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०६९,
- ✓ सहभागितात्मक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रक्रियाद्वारा छनौट भई आएका योजना तथा कार्यक्रमहरु,
- ✓ वडा नागरिक मञ्च एवं वडाभेलाबाट सिफारिस भई आएका योजना तथा कार्यक्रमहरु,
- ✓ स्थलगत रुपमा गरिने योजनाहरुको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणबाट प्राप्त सिकाई,
- ✓ विगतका समिक्षा तथा कार्यानुभवबाट प्राप्त पृष्ठपोषणहरु ।

प्रस्तुत नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमाको क्रममा सार्वभौमसत्ता सम्पन्न जनताको अधिकार, छनौटको अवसर र आवाजको सम्मान गर्दै निर्धारित बजेट सिलिङ्ग भित्र रहेर वडा भेलाबाट पारित भई आएका योजनाहरुलाई हुवहु एकीकृत योजना तर्जुमा समित एवं नगरबोर्ड हुँदै नगरपरिषद्बाट पासहुने व्यवस्था मिलाएको छु । यद्यपि लक्षित वर्गतर्फको सन्दर्भमा कतिपय वडा भेलाबाट बजेट सिलिङ्गलाई आधार मानी ठोसरुपमा कार्यक्रम प्रस्ताव हुन नसकेको हुँदा वडावासी जनताले नै प्राथमिकतामा राखेका कार्यक्रमहरुलाई उनिहरुकै सहभागितामा निर्णय हुने गरी प्रस्तावित कार्यक्रम तयार गरेको छु ।

हामीले अवलम्बन गरेको योजना अभ्यासका सवल पक्षहरुको सवलीकरण र दुर्बल पक्षहरुको न्यूनीकरण गर्दै समग्र योजना प्रक्रियामा मितव्ययीता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता हासिल गर्न निरन्तर सुधारको विधिलाई आत्मसात गर्दै स्थानीय स्वशासनको मान्यतालाई कार्यरुपमा उतार्नु आजको प्रमुख आवश्यकता हो । यस सन्दर्भमा योजना प्रक्रियामा स्थानीय जनताको अपेक्षित सहभागिता हुन नसक्नु, स्थानीय निकायहरु जनप्रतिनिधिविहिन अवस्थामा रहनु, लक्षित वर्गको अपेक्षित सहभागितामा भन्ने कमी, श्रोत र साधनको अपर्याप्तता लगायतका विविध चुनौतिहरु समेत विद्यमान रहेका छन् । यी चुनौतिहरुको कुशल ढंगले सामना गर्दै कुशमा नगरपालिकालाई समृद्धिको दिशातर्फ डोच्याउन सामाजिक परिचालन, सामुदायिक विकास एवं सहभागितामूलक विकासको ढाँचालाई प्राथमिकता र प्रश्रय दिइएको व्यहोरा समेत अवगत गराउन चाहन्छु ।

यस सार्वजनिकीकरण समारोहका प्रमुख अतिथिज्यू, विशिष्ट अतिथिज्यू एवं उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु,

स्थानीय समस्या, अवसर सम्भावना र चुनौतिबारे स्थानीय जनताभन्दा अरु कोहि विज्ञ हुन सक्दैन । विकेन्द्रीकरणको यही मूलभूत मान्यतालाई आत्मसात गर्दै पारदर्शिता, उत्तरदायित्व, स्थानीय शासन एवं सुशासनलाई मजबुत बनाउन तपाईं हामी सबैको भूमिका प्रबल रहनेमा कुनै शंका छैन । यही भूमिकालाई बढोत्तरी गर्दै प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयनबाट नगरपालिकाले लक्षित गरेका उद्देश्यहरु हासिल गर्नुका साथै राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न समेत टेवा पुग्न जाने विश्वास लिएको छु ।

उपस्थित आदरणीय महानुभावहरु,

सर्वप्रथम म गत आ.व. ०७१/०७२ को यथार्थ खर्च सहित हाल सम्म हासिल गरेका उपलब्धीहरुको संक्षेपीकरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । गत आर्थिक वर्ष ०७१/०७२ मा केन्द्रीय चालु अनुदान रु ५४ लाख ९० हजार, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रमतर्फ रु ७१ लाख १८ हजार, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वापत रु २४ लाख ६ हजार, आन्तरिक श्रोतमध्येको चालु खर्चतर्फ रु ३४ लाख ९२ हजार ५ सय, विनियोजन गरिएकोमा केन्द्रीय चालु अनुदान तर्फ रु ५४ लाख ९० हजार, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम तर्फ रु ५८ लाख ८४ हजार ४ सय, सामाजिक सुरक्षा भत्तातर्फ २३ लाख ९८ हजार, आन्तरिक चालुतर्फ रु २९ लाख ९६ हजार ३ सय २० रुपैया सहित कुल चालु बजेट रु १ करोड ६७ लाख ६८ हजार ७ सय २० रुपैया खर्च भएको छ । त्यसैगरी केन्द्रीय पूँजीगत अनुदान रु ४ करोड ४० लाख ४९ हजार, आन्तरिक पूँजीगत तर्फ रु १ करोड ४ लाख ७७ हजार ५ सय, जिल्ला विकास समिति पर्वतबाट प्राप्त विभिन्न योजनाहरुको अनुदान रकम रु १८ लाख ६८ हजार ३ सय ७६ रुपैया, गत आ.व.को भुक्तानी बाँकी रु २३ लाख ८४ हजार ८ सय ५६ रुपैया २६ पैसा मध्ये केन्द्रीय पूँजीगत अनुदानतर्फ रु ३ करोड ४२ लाख ३२ हजार ५ सय १४ रुपैया, आन्तरिक पूँजीगततर्फ रु ५२ लाख ३७ हजार ८ सय ४१ रुपैया, गत आ.व. को भुक्तानी बाँकी तर्फ रु २३ लाख ८३ हजार ९५ रुपैया, जि.वि.स.बाट प्राप्त विभिन्न योजनाको अनुदान रु १८ लाख ७ सय २० रुपैया गरी जम्मा पूँजीगत बजेट रु ४ करोड ३६ लाख ५४ हजार १ सय ७० रुपैया खर्च भएको छ ।

आ.व. २०७१/७२ को कुल आन्तरिक आय रु १ करोड ३९ लाख ७० हजार प्रक्षेपण गरिएकोमा जम्मा रु ८२ लाख ७५ हजार ४५ रुपैया ७२ पैसा संकलन भएको छ । जसमा गत आ.व. को मौज्जात रु ३९ लाख ३९ हजार ४३ रुपैया २९ पैसा समेत गरी जम्मा आन्तरिक आय रु १ करोड २२ लाख १४ हजार ८९ रुपैया कायम भएको छ । प्रस्तुत आन्तरिक आयमध्ये १ करोड ५ लाख ७६ हजार ३९ रुपैया मूलकोषबाट चालु तथा पूँजीगत

खर्चमा स्थानान्तरण भई गत आ.व. को कुल आम्दानीमध्ये रु १८ हजार २ सय ३५ नगद मौज्दात र १६ लाख २३ हजार ८ सय १४ रुपैया ७८ पैसा मूल कोषखातामा नै बाँकी रहेको गरी जम्मा रु १६ लाख ४२ हजार ५० रुपैया चालु आ.व. को लागी मौज्दात बाँकी रहेको छ ।

चालु आ.व. २०७२/७३ मा चालुखर्च तर्फ केन्द्रीय चालु अनुदान रु ४६ लाख, आन्तरिक चालु खर्च रु ५० लाख, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रमतर्फ रु ७२ लाख, सामाजिक सुरक्षातर्फ रु २ करोड ७३ लाख ५४ हजार गरी जम्मा रु ४ करोड ४१ लाख ५४ हजार विनियोजित बजेटमध्ये मंसिर मसान्त सम्ममा केन्द्रीय चालु अनुदानतर्फ रु २२ लाख ५६ हजार ८१ रुपैया, आन्तरिक चालुतर्फ रु ८ लाख १४ हजार ४२ रुपैया, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रमतर्फ रु ७ लाख ४५ हजार, सामाजिक सुरक्षा तर्फ रु ९० लाख ९९ हजार २ सय गरी जम्मा चालु बजेट रु १ करोड २९ लाख १४ हजार ३ सय २३ खर्च भैसकेको छ । त्यसैगरी चालु आ.व. २०७२/७३ मा पूँजीगत खर्चतर्फ केन्द्रीय पूँजीगत अनुदान रु १ करोड ७८ लाख ४८ हजार, आन्तरिकतर्फ रु १ करोड ५० लाख, जि.वि.स. अनुदान रु २५ लाख, स्थानीय विकास शुल्क कोषतर्फ रु ८७ लाख ४३ हजार गरी जम्मा रु ४ करोड ४० लाख ९१ हजार विनियोजनमध्ये मंसिर मसान्तसम्म पूँजीगत केन्द्रीय अनुदानतर्फ रु ५७ हजार, आन्तरिक पूँजीगततर्फ रु १४ लाख ७ हजार ५ सय ४३ रुपैया, जि.वि.स. अनुदान रु ५० हजार गरी जम्मा रु १५ लाख १४ हजार ५ सय ४३ रुपैया खर्च भएको छ ।

भौतिक पूर्वाधार निर्माणतर्फ जम्मा ५३ वटा सडक योजनाहरु सम्पन्न भएका छन् । जसमध्ये ६ कि.मी. नयाँ ट्रयाक खोलिएको, १० कि.मी. ग्रावेल सडक निर्माण, ३५० मीटर पक्की नाली निर्माण, ४.५ कि.मी. कच्ची नाली निर्माण, ७८ मिटर ढलान सडक निर्माण सम्पन्न भएको छ । खानेपानीतर्फ १९ वटा योजना सम्पन्न गरी जम्मा ६०० घरधुरी लाभान्वित भएका छन् । सिंचाईतर्फ २१ वटा योजना सम्पन्न भएका छन् । त्यसैगरी १७ वटा विद्यालय भवन तथा खेलमैदान सुधार योजना र प्रवर्द्धनात्मकतर्फ २४ वटा योजना सम्पन्न भएका छन् ।

उद्योग वाणिज्य संघसँगको साभेदारीमा २५ वटा सि.सी.टि.भी. जडान तथा व्यवस्थापन कार्यगरी कुश्मा बजारको सुरक्षा व्यवस्थालाई मजबुत र प्रभावकारी बनाइएको छ । विद्यार्थीहरुको सर्वतोमुखी विकासका लागि शैक्षिक सामाग्री वितरण कार्यलाई निरन्तरता

दिइएको छ । कुश्मा नगरपालिकालाई पूर्ण खोप सुनिश्चिततायुक्त नगरपालिका बनाउन गत. आ.व. २०७१/७२ मा यस न.पा. का वडा नं. ६,७, १५ र १६ लाई पूर्ण खोप सुनिश्चिततायुक्त वडा घोषणा गर्ने काम सम्पन्न भइसकेको छ । सुरक्षित मातृत्वको प्रवर्द्धनका निम्ति नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरुमा महिला स्वास्थ्य शिविर राख्ने तथा वर्थिङ्ग सेन्टर प्रवर्द्धनसम्बन्धी काम सम्पन्न गरिएको छ । कुश्मा बजारको फोहोरमैला प्रभावकारी ढंगबाट व्यवस्थापन गर्नका लागि १ थान कम्प्याक्टर खरिद गरिसकिएको छ । आगालागि नियन्त्रणका लागि १ थान दमकल खरिद गरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सशस्त्र प्रहरी बल चण्डिका गण र कुश्मा नगरपालिकाको समन्वयमा सञ्चालनमा ल्याइएको छ । बान्द्रेविणी बसपार्कको सुधार एवं मर्मतको कार्य सम्पन्न गरिएको छ । कुश्मा नगरपालिकामा भएको जनशक्तिको अभावलाई हल गर्न पदपूर्तिको प्रक्रिया अगाडी बढाई लिखित परिक्षा समेत सम्पन्न गरि लिखित परिक्षाको नतिजा प्रकाशनको तयारी कार्य अगाडी बढीरहेको छ ।

कार्यालयका महत्वपूर्ण सूचनाहरुको आम नगरवासीहरुमा सहज पहुँचका लागि नगरपालिकाको आफ्नै वेभसाइट निर्माण भई सञ्चालनमा आइसकेको छ । नगरपालिका कार्यालयमा प्राप्त हुने आम्दानी तथा खर्चको प्रभावकारी व्यवस्थापन तथा वैज्ञानिक लेखांकनका लागि Billing Software install गरी कम्प्युटरबाट नै बील जारी गर्ने प्रणालीको शुरुवात गरिएको छ । अब म क्षेत्रगत तथा विषयगत रुपमा अवलम्बन गर्न लागिएका नीतिहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क) शहरी विकास तथा भौतिक पूर्वाधार नीति:

- १) सहभागितात्मक योजना तर्जुमाको चरणहरु पूरा गरी आएका सडक, खानेपानी, सिंचाई, तटबन्धन, भवन लगायतका भौतिक पूर्वाधार योजनाहरु बजेटको सीमा र परिधिभित्र रही प्राथमिकताको आधारमा निर्माण तथा संचालन गरिनेछ ।
- २) सडक निर्माण र स्तरोन्नती गर्दा नगरक्षेत्रभित्रका मुख्य सडकहरुको पहिचान गरी सोही बमोजिम रकम विनियोजन गरिनुका साथै भईरहेका सडकहरुको स्तरोन्नती र मर्मत सम्भारमा जोड दिईनेछ ।
- ३) नगरयातायात गुरुयोजना, शहरी गरिवी न्यूनीकरण योजना, व्यवस्थित बस्ती विकास योजना, भूउपयोग योजना साथै नगरको समग्र नगर विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयन तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ । यस कार्यको लागि शहरी विकास मन्त्रालय तथा शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागको सहयोगको लागि अनुरोध गरिनेछ ।

- ४) जनसहभागिता एवं लागत सहभागिता बढी हुने क्षेत्रका योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ५) "सबैको रहर : समृद्ध कुश्मा नगर" को मूल अभियानलाई सफल पार्न शहरी विकास र छुट्टै पहिचान भल्कने भौतिक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।
- ६) नगरपालिका क्षेत्रभित्र खानेपानीको सहज पहुँचका लागि भैइरहेको आयोजनाहरु तथा खानेपानीका श्रोतहरुको सहभागितात्मक रुपमा संरक्षण गरी खानेपानीको सहज आपूर्ति गरिनेछ ।
- ७) नगर क्षेत्रमा सम्पन्न भैसकेको भौतिक संरचना, सडक खानेपानी, विद्युत सिंचाई को निरन्तर संचालन कार्यको लागि आवश्यक मर्मत संभार कोषको व्यवस्था गरिनेछ, र नगरपालिकाको बजेटबाट संचालन गर्न नसकिने आयोजनाहरुको लागि जिल्लास्तर, दातृ निकाय र केन्द्रीयस्तरबाट संचालन गर्नका लागि अनुरोध गर्दै सम्बन्धित निकायहरूसंग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- ८) यस नगर क्षेत्रभित्रका कालीगण्डकी, मोदी नदी, मल्यांगदी, दमाहा खोला, तमादी, चिन्नेखोला, खहरे खोला, रिठे, फाप्रे, सुन्दरे, जहरे खोला , आम्बोट समेतका खोलाहरुबाट भएको जग्गा कटानलाई संरक्षण गर्न तटबन्धनका लागि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ९) नगरको मुख्य बजार (डाउनटाउन) तथा अन्य केन्द्रहरुका निर्माणलाई व्यवस्थित गर्न शहरी विकास मन्त्रालयको सहयोग लिइ कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरिनेछ । साथै भौगोलिक सूचना प्रणालीद्वारा नगर क्षेत्रका श्रोतहरुको नक्शाडकन गरिने छ ।
- १०) आर्थिक सामाजिक एवं भौतिक पूर्वाधार अन्तर्गत विनियोजन भएको रकम वाट रु. ५ लाख भन्दा कम लागतका कार्यक्रम वा आयोजना छनोट नगर्ने स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०६९ मा भएको व्यवस्थालाई जनमानसमा आत्मसात गराउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ११) नगर क्षेत्र भित्र भौतिक पूर्वाधारहरु निर्माण गर्दा त्यसले वातावरणीय तथा प्राकृतिक स्रोतहरुमा पार्न सक्ने असरलाई पहिचान गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- १२) खानेपानी, सडक, ढल विद्युत लगायतका संरचनाहरु निर्माण गर्दा समन्वयात्मक ढंगले एकिकृत एवं योजनावद्ध पद्धति अवलम्बन गरिने छ ।
- १३) योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन, मुल्याङ्कन समेतको समग्र योजना चक्रमा विषयगत कार्यालयहरु सँग समन्वय गरिने छ ।

- १४) कुशमा रिडरोडको ट्रयाक खोल्ने काम सम्पन्न गरी कमश स्तरोन्नोती गरिने छ ।
- १५) नगर क्षेत्र भित्र वन्ने भवनहरुको नक्सापास प्रकृत्यालाई ब्यवस्थित गर्न बाटोको मापदण्ड तर्जुमा गरी एकिकृत नक्सापास कार्यविधि लागु गरिनेछ ।
- १६) बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७२ को प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । भुकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- १७) पर्वत उद्योग बाणिज्य संघ सँगको साभेदारीमा सि.सि.टि.भी. जडान तथा ब्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिई थप विस्तार गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

ख) कृषि तथा सहकारी नीति :

- १) नगरपालिकाका केही वडाहरुमा ब्यवसायिक पशुपालन (बाखापालन, गाईपालन) नमूनाको रुपमा विकास भै रहेकोले यस्ता कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिदै अन्य वडाहरुमा समेत यसलाई विस्तार गरिनेछ ।
- २) फलफूल तथा तरकारी खेतीको लागि नगरपालिका अन्तर्गतका पाङ, पकुवा, कटुवाचौपारी, शिवालय विशेष पकेट क्षेत्र भएकोले त्यसक्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरुमा निरन्तरता दिदै अन्य सम्भाव्य वडाहरुमा समेत व्यावसायिक फलफूल तथा तरकारी खेती प्रवर्द्धन गर्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- ३) कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न सिंचाई महत्वपूर्ण माध्यम भएकोले कृषि सिंचाईका योजनाहरु संचालनका लागि प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ४) समाजमा सहकारीताको विकास गराई समुदायमा आधारित सहकारी संस्था एवं सहकारी उद्यमको विकासको लागि विशेषगरी महिला तथा युवा वर्गलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ५) नगरक्षेत्रभित्र उत्कृष्ट कार्य गर्ने कृषक समुह / कृषि सहकारीलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ । यस न.पा.को वडा नं. १० मा निर्माणाधीन कृषि उपज संकलन केन्द्रलाई क्षेत्रीय हाट बजारको रुपमा विकास गर्न साभेदारी मार्फत कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ६) पशुजन्य बजारको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- ७) नगरवासीहरुलाई स्वच्छ, स्वस्थकर मासुजन्य बस्तु उपलब्ध गराउन ब्यवस्थित पशु वधशाला स्थापना गर्न पूर्वाधार विकासमा जोड दिइने छ ।

द) पशुजन्य वजारको प्रवर्द्धन गर्न जिल्ला पशुसेवा कार्यालय सँग साभेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

ग) शिक्षा, पर्यटन, युवा तथा खेलकुद र संस्कृतिसम्बन्धी नीति:

१) नगरपालिकालाई शैक्षिक केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने गरी शैक्षिक क्रियाकलापहरु संचालन गर्न जिल्ला शिक्षा कार्यालयसँग साभेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

२) नगरक्षेत्रभित्र सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गरी एस.एल.सी. परीक्षामा उत्कृष्ट हुने छात्र/छात्रालाई पुरस्कृत एवं सम्मान गरिनेछ ।

३) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका महत्वपूर्ण धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको संरक्षण तथा विकास गर्नको लागि छुट्टै गुरुयोजना तयार गरि सोही बमोजिम कार्यक्रमहरु संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

४) नगरक्षेत्रमा खेलकुदको विकास एवं प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालनका लागि जिल्ला खेलकुद विकास समितिसँग आवश्यक सहकार्य र साभेदारीमा कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

५) स्थानीयस्तरमा युवा रोजगारमूलक कार्यक्रम संचालनका लागि स्थानीय सेवा प्रदायक संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।

६) नगरक्षेत्रभित्र परम्परादेखि संचालन हुँदै आएका मौलिक महत्व र पहिचान भल्कने कला संस्कृतिहरुको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गरिनेछ ।

७) नगरक्षेत्रमा पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि च्याफ्टिङ्ग, होमस्टे, वन्जिजम्पिङ्ग, प्याराग्लाइडिङ्ग जस्ता कृयाकलाप संचालनमा जोड दिइने छ ।

द) नगरपालिका क्षेत्रलाई आधारभुत अनिवार्य शिक्षाको सुनिश्चितता भएको क्षेत्र घोषणा गर्न पहल गरिनेछ ।

९) यस नगरपालिका भित्र रहेका धार्मिक तथा पर्यटकिय क्षेत्रको लगत तयार गरि संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गरिनेछ ।

घ) आर्थिक प्रशासन तथा राजश्व परिचालन नीति:

१) समग्र आर्थिक प्रशासन (बजेट, लेखा व्यवस्थापन, लेखापरीक्षण) लाई सवल, सक्षम, मितव्ययी, उत्तरदायी, प्रभावकारी र नतिजामुखी तुल्याउन आवश्यक प्रयासहरु गरिनेछ ।

२) नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतलाई प्रभावकारीरूपमा बृद्धि गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- ३) लेखा प्रणालीलाई विद्युतीय प्रणाली मार्फत व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ४) सबै व्यवसायिहरूलाई करको दायरामा ल्याउन उनीहरूलाई व्यवसायिक फर्म दर्ता र नविकरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । नगरक्षेत्रभित्र सञ्चालित व्यवसायहरूको लगत तयार गरी अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
- ५) आगामी आ.व. २०७३/७४ देखी एकीकृत सम्पत्ति कर लागु गर्न आवश्यक तयारी चालु आ.व. २०७२/७३ मा नै पुरा गरिनेछ ।

ड) सामाजिक विकाससम्बन्धी नीति:

- १) सबै जातजातिका अति विपन्न महिला, आदिवासी, दलित, अपांग, मुस्लिमलाई विकासका हरेक क्रियाकलापहरूमा सहभागी गराई क्षमता विकास र सशक्तिकरणमा जोड दिइनेछ ।
- २) लैङ्गिक विकासका लागि समानुपातिक व्यवहार, लैगिङ्ग बजेट र सशक्तिकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ३) अन्तर्राष्ट्रिय बाल अधिकारसम्बन्धी महासन्धि एवं राष्ट्रिय नीतिहरूले समेत निर्दिष्ट गरेका बालबालिकाको बाँच्न पाउने अधिकार, संरक्षणको अधिकार, विकासको अधिकार र सहभागिताको अधिकारलाई स्थानीय स्तरमा प्रवर्द्धन गर्दै लगिनेछ ।
- ४) बालमैत्री नगरपालिका स्थापनाका लागि बालबालिकासम्बन्धी क्रियाकलाप सघन रुपमा संचालन गरिनेछ । बालक्लबहरूको संस्थागत विकास र विस्तारका लागि विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- ५) विपन्न, दलित, आदिवासी/जनजाति, मुस्लिम, अपांगता भएका व्यक्तिहरूको हक अधिकार प्रवर्द्धनका लागि विकास निर्माण प्रकृत्यामा समावेशीकरणयुक्त सहभागिता सुनिश्चित गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ६) दलित, आदिवासी/जनजाति वर्गहरूको परम्परागत सीप विकास, भाषा संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै सामाजिक विकासमा सहयोग पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
- ७) अपांगता भएका व्यक्तिहरूको सामाजिक पहिचान कायम राख्दै आर्थिक, सामाजिक विकासमा सहयोग, सम्बृद्धि र विकासका लागि यथोचित बजेट विनियोजित गरिनेछ ।
- ८) नगरपालिका कार्यालयमा एक लैङ्गिक डेस्कको स्थापना गरी एक सम्पर्क व्यक्ति (फोकल पर्सन) समेत तोकिनेछ ।
- ९) असहाय, अपहेलित तिरस्कृत बालबालिका तथा महिलाको संरक्षणको लागि स्थापित विशेष कोषको सञ्चालनलाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।

१०) नगरक्षेत्र भित्र जेष्ठ नागरिक हेरचाह केन्द्र, बाल अनाथालय साथै सुरक्षित महिला आवास गृह निर्माणका लागि संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

च) संचार क्षेत्र एवं पत्रकारिता विकास नीति:

१) नगरक्षेत्र भित्रका सामुदायिक रेडियोहरुको संस्थागत विकास गर्न आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

२) स्थानीय पत्रपत्रिका, स्थानीय एफ. एम. रेडियो एवं स्थानीय टेलिभिजनमार्फत नगरका गतिविधिहरु, प्रकाशन, एवं प्रसारण गरिनेछ ।

३) संचार तथा पत्रकारिताको विकास अभिवृद्धि गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

छ) सार्वजनिक-निजी साभेदारी नीति:

१) मासु पसल सुधार, डेरी पसल, पशु वधस्थल र पशु वधशाला निर्माण जस्ता कार्यक्रमहरु साभेदारी गरी संचालन गरिनेछ ।

२) नगरक्षेत्रभित्र मनोरञ्जन पार्क, पुस्तकालय आदि निर्माण एवं संचालन गर्न जिल्ला उद्योग वाणिज्य संघसंग साभेदारीको मोडल तय गरी आवश्यक कार्य प्रकृया अगाडि बढाईनेछ ।

३) फोहरमैला तथा सरसफाइ व्यवस्थापनको कार्यलाई सार्वजनिक-निजी साभेदारीमा संचालन गरिनेछ ।

४) हाल सञ्चालित कुश्मा बजार सरसफाई अभियान, २०७२ लाई थप प्रभावकारी बनाउन सरकारी, गैरसरकारी, निजी एवं सामुदायिक संस्थाहरुबीच आवश्यक समन्वय गरिनेछ । यो अभियानलाई नगरपालिकाका अन्य वडाहरुमा समेत विस्तार गर्दै लगिनेछ ।

५) जिल्लास्थित उद्योग वाणिज्य संघसंग संभावित विकासका क्षेत्रहरुको पहिचान गरी साभेदारीलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।

ज) सुशासन प्रवर्द्धन तथा संगठन विकास नीति:

१) नगरपालिकाको प्रशासनिक तथा सांगठनिक संरचना र संस्थागत प्रणालीलाई चुस्त/दुरुस्त, विश्वसनीय, क्षमतायुक्त र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

२) नगरपालिकाको वेभसाइटलाई थप व्यवस्थित गरी जनताको सूसुचित हुन पाउने हकलाई व्यवहारमा अवलम्बन गरिनेछ । सूचनाको हकको प्रत्याभूतिका लागि सामाजिक सञ्जालहरुको प्रयोगलाई समेत बढावा दिइनेछ ।

- ३) सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षणलाई अनिवार्यरूपमा अवलम्बन गरी सुशासन प्रवर्द्धनमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- ४) नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता वृद्धिका लागि भौतिक पूर्वाधार विकास तथा अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- ५) उत्कृष्ट कार्य गर्ने कर्मचारी, करदाता, उपभोक्ता समिति, पत्रकार, टोल विकास समितिलाई पुरस्कृत गर्ने पद्धतिको अवलम्बन गरिनेछ ।

भ) सामाजिक परिचालन तथा टोल विकास नीति:

- १) टोल विकास तथा सामुदायिक संघ/संस्थाहरुको सहयोग, समन्वय र सक्रियतामा सामुदायिक विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २) नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा सामाजिक परिचालनका कार्यक्रमहरु मार्फत सामाजिक सचेतना अभिवृद्धि गर्दै सबै वर्ग र क्षेत्रको सहभागिता वढाइनेछ ।
- ३) सामाजिक परिचालनका लागि गैर सरकारी संस्था सामुदायिक संस्था स्थानीय आमा समूह, साथै महिला समूह र बालक्लबलाई परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ५) नगरपालिका क्षेत्रभित्र टोल विकास समितिहरु गठन गरी तिनीहरुमार्फत फोहोरमैला व्यवस्थापन, टोलको समग्र विकास र सामाजिक परिचालनमा योगदान पुऱ्याइनेछ ।

ज) वन उद्योग र वातावरण नीति :

- १) सामुदायिक वन क्षेत्रको संरक्षण र सम्बर्द्धनकोलागि जिल्ला वन कार्यालयसंग साभोदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २) वातावरण मैत्री स्थानिय शासनको प्रारूपमा उल्लेखित सूचकहरुको उपलब्धिको लागि तदनुरूप कार्यक्रमरु संचालन गरिनेछ ।
- ३) लघु घरेलु तथा साना उद्योगको प्रवर्द्धनको लागि स्थानिय स्तरमा उपलब्ध स्रोत तथा साधनको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
- ४) परम्परागत सीपमा आधारित उद्यमलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- ५) दर्ता नभई संचालनमा रहेका उद्योग तथा व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- ६) लोपोन्मुख जडिवुटी तथा वन्यजन्तु संरक्षणका लागि विशेष पहल गरिनेछ ।
- ७) यस नगरपालिकालाई स्वच्छ, सफा सुन्दर राखी यस नगरको फरक पहिचान गराउनका लागि हरित नगर (Green City) को अवधारणलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक अध्ययन गरी कार्ययोजना निर्माण गरिनेछ ।

ट) स्वास्थ्य तथा सरसफाइ नीति:

- १) सरसफाइमा यस नगरलाई नमूना नगरको रूपमा विकास गरिनेछ । नगरभित्र सृजित फोहर व्यवस्थापनको लागि घरघरमै फोहरको व्यवस्थापन गर्न समुदायको परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
- ३) नगरको फोहर व्यवस्थापनको लागि ल्याण्डफिल साईटको निर्माणको लागि जग्गा प्राप्त र वातावरणीय अध्ययनको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- ४) नगरक्षेत्रमा पोलिथिन भोलाको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै प्लाष्टिक भोलामुक्त नगरपालिका घोषणा गर्न कार्ययोजना निर्माण गरिनेछ ।
- ५) नगरक्षेत्रको मुख्य बजार क्षेत्र र चोकमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरी सार्वजनिक निजी साभेदारी मार्फत संचालन एवं व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ६) स्वास्थ्य र सरसफाइ सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गरी HIV/AIDS, लागुपदार्थ तथा दुर्व्यसनी नियन्त्रण र हेरचाहको लागि विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरुको सहयोग, समन्वय र साभेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ७) नगरपालिकाभित्र संचालित ठूला आयोजनाहरुको निर्माणमा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङकन र Bio- Engineering को प्रविधि अवलम्बन गरिनेछ ।
- ८) नगरपालिकालाई पुर्ण खोप न.पा. घोषणा गरिने छ ।

ठ) अन्य विविध क्षेत्र:

- १) नगरपालिका क्षेत्रभित्र आकस्मिक रूपमा पर्न सक्ने विपदमा एवं राहतको लागि विपद्उद्धार कोषको प्रभावकारी संचालन गरिनेछ ।
- २) नगरको समग्र आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र पर्यटकीय संभावनाहरुको विकास र विस्तार गर्नको लागि नगरपालिका संघ, क्षेत्रीय अध्ययन केन्द्र जस्ता निकायहरुको उपयोग गर्दै राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा समान प्रकृतिका स्थानीय निकायहरूसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गर्ने र त्यस्ता फोरमहरुलाई नगरको विकासको लागि उपयोग गर्ने नीति लिईनेछ ।
- ३) नगरक्षेत्रभित्र विद्युत सेवा नियमित एवं व्यवस्थित गर्नका लागि आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- ४) विभिन्न सेवा सुविधाको लागि सदरमुकाममा केन्द्रीत भै अस्थायी वसोवास गर्ने महिलाको लागि उत्पादनमुलक आय आर्जनका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- ५) विकास निर्माण कार्यमा नगरक्षेत्रको शान्ति, सुव्यवस्था र अमनचयन एक महत्वपूर्ण आयाम भएकोले यस कार्यमा जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

- ६) समुदायको सहभागितामा सडक वृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ७) नगरपालिको ऐलानी तथा सरकारी पर्ति जग्गाको संरक्षण गर्नको लागि त्यस्ता जग्गाको पहिचान गरी लगत कायम गरिनेछ ।

आदरणीय उपस्थित महानुभावहरु,

अब म आगामी आ.व. को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम पेश गर्न चाहन्छु । आगामी आ.व. २०७३/७४ को लागि चालु तर्फ केन्द्रीय चालु अनुदान रु ४६ लाख, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम तर्फ रु ७५ लाख, आन्तरिक चालु बजेट रु ५६ लाख ६२ हजार २ सय ५ रुपैया तथा सामाजिक सुरक्षातर्फ रु २ करोड ८० लाख गरी जम्मा रु ४ करोड ५७ लाख ६२ हजार २ सय ५ रुपैया बजेट विनियोजन गरेको छु । पूँजीगत बजेट तर्फ पूँजीगत केन्द्रीय अनुदान रु १ करोड ७८ लाख ४८ हजार, स्थानीय विकास शुल्क कोषतर्फ रु २ करोड, आन्तरिक पूँजीगततर्फ रु १ करोड ६९ लाख ८६ हजार ६ सय १० रुपैया, सडक बोर्ड नेपाल तर्फ रु १३ लाख, लागत सहभागितातर्फको आयोजनामा रु १ करोड, जगेडाकोष भौतिक निर्माणतर्फ रु ३ करोड, जिल्ला विकास अनुदान रु २५ लाख गरी जम्मा पूँजीगत बजेट रु ९ करोड ८६ लाख ३४ हजार ६ सय १० रुपैया गरी जम्मा रु १४ करोड ४३ लाख ९६ हजार ८ सय १५ रुपैया बराबरको कुल बजेट प्रस्ताव गरेको छु । प्रस्तुत बजेटमध्ये जगेडा कोष म्याचिङ्गको लागि रु २० लाख, विभिन्न कोष तथा विशेष कोषहरुतर्फ रु ९ लाख, लक्षित वर्गतर्फ रु ५२ लाख ३१ हजार ८ सय, आर्थिक/सामाजिक/भौतिक पूर्वाधार विकासतर्फ रु १ करोड ३१ लाख ३२ हजार ८ सय बजेट विनियोजन गरेको छु ।

जगेडा कोषतर्फ नगरपालिका भवन निर्माणको लागि रु १ करोड, वान्द्रेविणी बसपार्क निर्माणको लागि रु १ करोड र ल्यान्डफिल साइटको लागि रु १ करोड बजेट प्रस्ताव गरेको छु । स्थानीय विकास शुल्क कोष तर्फ सडक कालोपत्रे, ग्राभेलिङ्ग, नालि निर्माण र खानेपानी योजनाको लागि रु १ करोड ६० लाख र संस्थागत विकास तर्फ रु ४० लाख गरी जम्मा रु २ करोड बजेट प्रस्ताव गरेको छु । आन्तरिक श्रोततर्फ रु २ करोड २६ लाख ४८ हजार ८ सय १५ मध्ये चालुतर्फ रु ५६ लाख ६२ हजार २ सय ५ रुपैया र पूँजीगततर्फ रु १ करोड ६९ लाख ८६ हजार ६ सय १० रुपैया बजेट प्रस्ताव गरिएको छ । आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रममा मुख्यतः सडक, सिंचाई, खानेपानी, खेलकुद मैदान सुधार, विद्यालय भवन मर्मत तथा धार्मिक एवं पर्यटकीय क्षेत्रको संरक्षण र सम्बर्द्धनमा विनियोजन गरिएको छ ।

आदरणीय उपस्थित महानुभावहरु,

उपरोक्त नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि यस समारोहमा उपस्थित प्रमुख अतिथिज्यू, विशिष्ट अतिथिज्यू, अतिथिज्यूहरु एवं सम्पूर्ण नगरबासीहरुबाट सल्लाह र सुझावको अपेक्षा गरेको छु । प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्ने क्रममा सहयोग

पुऱ्याउनुहुने राजनीतिक दलका नेताज्यूहरु, वुद्धिजीवि, समाजसेवी, राजश्व परामर्श समितिका सदस्यज्यूहरु, एकीकृत योजना तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरु, नगरस्तरीय समन्वय समितिका पदाधिकारीज्यूहरु, वडा नागरिक मञ्चहरु एवं सम्बद्ध सवैलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । साथै यस कार्यमा अहोरात्र खट्ने कुशमा नगरपालिकाका कर्मचारीहरु, वडा सचिवहरु र सामाजिक परिचालकहरु समेत धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

अन्त्यमा, हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी आफ्नो कार्यव्यस्तताका बावजुद उपस्थित भई नगरपरिषद्को गरिमा बढाइ दिनु हुने प्रमुख अतिथिज्यू, विशिष्ट अतिथिज्यू, लगायत अतिथिज्यूहरुमा विशेष आभार प्रकट गर्दछु । विकासको एकलो कर्ता सरकार मात्र होइन भन्ने धारणा विकसित भइसकेको वर्तमान सन्दर्भमा कुशमा नगरपालिकाले सधै विकासका साभेदारहरुलाई स्वागत गर्दै साभेदारी, समन्वय र सहकार्यको माध्यमबाट कुशमा नगरको समृद्धि निम्त्याउन प्रतिवद्ध रहेको व्यहोरा समेत यस शुभ अवसरमा निवेदन गर्दछु । प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयनका लागि यहाँहरु सवैको सहयोग र प्रेरणा मिल्नेछ, भन्ने विश्वास व्यक्त गर्दै पुनः प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्ने क्रममा प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रुपमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरुमा हार्दिक धन्यवाद तथा आभार व्यक्त गर्दछु । धन्यवाद ।

चण्डिका पौडेल

प्रमुख एवं कार्यकारी अधिकृत